

Системна гемодинаміка в ранньому постреанімаційному періоді після тривалої клінічної смерті

Діброва В.А.

*Національний медичний університет імені О.О. Богомольця,
кафедра патологічної анатомії*

Провідна ланка в розвитку структурно-функціональних змін в організмі після перенесеної клінічної смерті належить системним гемодинамічним реакціям. Найбільш виражені стадійні процеси в постреанімаційному періоді відбуваються в серцево-судинній системі.

Особливо велике значення має перша стадія – гіпердинамічна фаза серцево-судинної системи. Адже, саме в цей період відбувається формування більшості основних структурно-функціональних зрушень в оживленому організмі, які й обумовлюють подальшу динаміку змін серцево-судинної системи в наступні строки відновлювального періоду. А це, в свою чергу, є виключно важливим прогностичним моментом в подальшій динаміці структурно-функціональних зрушень реанімованого організму, а отже, і остаточного наслідку оживлення.

Оцінка функціонального стану серцево-судинної системи проводилася за двома основними показниками:- величиною серцевого індексу та середнього артеріального тиску.

З метою визначення впливу тривалості клінічної смерті на системну гемодинаміку в постреанімаційному періоді, ми провели експериментальні дослідження на 10 собаках, в яких було змодельовано клінічну смерть від смертельної крововтрати. Оживлення тварин проводили за допомогою методу донорського штучного кровообігу. В результаті досліджень встановлено, що системні гемодинамічні реакції у тварин, які перенесли 15 хвилинну клінічну смерть, характеризуються значною гіпердинамічною реакцією після 10-ї хвилини післяреанімаційного періоду, а показник серцевого викиду на цей момент зростає приблизно в 2,4 в порівнянні з вихідним рівнем. При збільшенні тривалості клінічної смерті до 23-25 хвилин, відповідні реакції мають меншу вираженість, а максимум їх напруження зсувається в більш віддалені строки постреанімаційного періоду.

Менший ступінь проявів гіпердинамічних реакцій серцево-судинної системи в першій стадії відновлювального періоду після перенесеної тривалої (23-25-хвилинної) клінічної смерті, в порівнянні з менш тривалою зупинкою гемодинаміки, на нашу думку, може бути обумовлена строками появи дихання. Адже, тільки з появою ефективного зовнішнього дихання різко зростає судинний тонус та збільшується продуктивність серцевої діяльності, тобто розвивається гіперфункція серцево-судинної системи.